

Działania statutowe Muzeum Mikołaja Kopernika we Fromborku w 2008 r.

Wystawy

Prezentowano np. wystawy stale:

1. *Mikołaj Kopernik* - ekspozycja biograficzna,
2. *Frombork w zabytkach kultury materialnej*,
3. *Witraże fromborskie* – wystawę rozbudowano i odnowiono,
4. *Lunety i lunetki ze zbiorów Muzeum*,
5. *Astronomia w nawigacji i geodezji*,
6. *Mikołaj Kopernik na medalach i plakietach*,
7. *Witraże braniewskie* – wystawa udostępniona pod koniec listopada w pałacu biskupim,
8. *Gabinet uczonego doby renesansu* - w Wieży Kopernika,
9. *Kamienie z importu* - w Planetarium,
10. *Ze zbiorów działu historii medycyny* - w szpitalu św. Ducha,
11. *Warmińska rzeźba XVII-XVIII w.* - w szpitalu św. Ducha,
12. *Tolkemitter Erde, zapomniana wytwórnia ceramiczna* – w szpitalu św. Ducha,
13. *Ogród ziół* (od kwietnia 2007 r.) – przy zespole poszpitalnym św. Ducha we Fromborku.

W omawianym okresie udostępniono np. wystawy czasowe:

1. *Porcelanowy skarb. Wystawa naczyń wykopanych w Pielu*, od stycznia do 26 czerwca w zespole poszpitalnym św. Ducha we Fromborku,
2. *Przyjaciele naszych długich zim*. Wystawa pieców kaflowych z XIX –XX w., od 28 maja w dawnej dzwonnicy katedralnej,
3. *Andrzej Graczykowski - obrazy*, od 28 maja do 31 sierpnia w dawnej dzwonnicy katedralnej,
4. *Meteority z kolekcji Kazimierza Mazurka*, od 1 lipca do 31 sierpnia w Wieży Kopernika,
5. *Waldemar Cichoń – rzeźba*, od 4 lipca do 31 sierpnia w szpitalu św. Ducha.

Frekwencja na podstawie sprzedanych biletów

Do końca grudnia 2008 r. Muzeum odwiedziło 146.414 osób, do katedry fromborskiej sprzedano 82.061 kart wstępu. Muzealne planetarium odnotowało 49.403 widzów.

Muzealia i Biblioteka

W 2008 r. zbiory muzealne powiększyły się o 81 pozycji inwentarzowych (6 - dział grafiki dawnej, 15 - dział sztuki, 38 - dział rzemiosła i numizmatów, 7 – dział historii astronomii, 15 – dział historii medycyny). W Księdze Ruchu Muzealiów odnotowano 43 muzealia wypożyczone z Muzeum i 364 eksponaty użyczone do Muzeum.

Zbiory biblioteczne powiększyły się drogą kupna i wymiany o 119 poz. – druki zwarte nowe oraz o 6 starodruków, 20 egz. czasopism, 26 pozycji filatelistycznych, 1 rękopis i 1 poz. audio.

W bibliotece wypożyczono 350 woluminów książek i czasopism dla pracowników i czytelnikom z poza Muzeum. Z czytelni skorzystało 15 czytelników indywidualnych z poza Muzeum. W ramach wypożyczalni międzybibliotecznej sprowadzono 35 woluminów książek i czasopism dla pracowników Muzeum. Wypożyczono na wystawę 2 starodruki.

Wydawnictwa

Pracownicy merytoryczni przygotowali artykuły do zbiorowej publikacji pt. *60 lat Muzeum Mikołaja Kopernika we Fromborku*.

Ukazały się dwie składanki do wystaw: *Przyjaciele naszych długich zim*, Andrzej Graczykowski – malarstwo w nakładzie po 1000 egz. oraz katalog wystawy – *Waldemar Cichon – rzeźba*, w nakładzie 600 egz.

Wydano plakat okolicznościowy związany z 60-leciem Muzeum w nakładzie 600 egz. oraz afisz do wystawy rzeźby Waldemara Cichonia, w nakładzie 400 egz.

Na zlecenie Muzeum warszawska rzeźbiarka, Ewa Olszewska-Borys przygotowała projekt i odlewy gipsowe medalu okolicznościowego, związanego z 60-leciem Muzeum. Medal został wybity w Mennicy Państwowej w Warszawie w nakładzie 100 egz. i przekazany Muzeum pod koniec września br.

Działalność naukowo-oświatowa

Muzealne planetarium odwiedziło do końca listopada ok. 49.403 widzów na około 1.229 seansach.

Planetarium przygotowało i udostępniło cztery nowe seanse astronomiczne: *Najbliższa gwiazda*, *Lato zaćmień*, *Kamienie z nieba*, *W blasku Słońca* –seans dla dzieci.

Muzealne Obserwatorium Astronomiczne zorganizowało 22 pokazy dla 390 osób.

W okresie letnim, w ramach akcji oświatowej *Wakacje w Planetarium*, Muzeum udostępniało obserwatorium astronomiczne 5 miłośnikom astronomii. W zamian, jako wolontariusze, przepracowali oni na rzecz Muzeum 116 godzin.

Pracownik muzealnego planetarium odwiedził planetarium w Fuldzie (Niemcy) w celu zapoznania się z funkcjonowaniem rzutników multimedialnych nowej generacji.

Do innych, poza astronomicznych, działań oświatowych należało organizowanie i prowadzenie działalności przewodnickiej, w tym oprowadzanie licznych grup specjalnych - goście władz państwowych, wojewódzkich i miejskich, dostojnicy kościoła oraz wiele ekip telewizyjnych i radiowych z całego świata.

Muzeum przygotowało na 2008 rok nową ofertę edukacyjną dla młodzieży szkolnej i przedstawiło ją szkołom z regionu elbląskiego, lidzbarskiego i braniewskiego – oferta dostępna na stronach internetowych Muzeum. Skorzystało z niej około 1.100 uczniów – 46 lekcji. Odczyty odbyły się też 4 odczyty dla 180 osób i jedna lekcja biblioteczna.

Remonty - konserwacja

Do końca maja 2008 r. naprawiono dachy obiektów muzealnych uszkodzone podczas zimowych wichur. Pracownik niemieckiej firmy Zeiss remontował aparaturę muzealnego planetarium. W kwietniu wykonano prace porządkowe w muzealnym Obserwatorium Astronomicznym, m.in. usunięto wiatrołomy. W maju i październiku naprawiono kolejne odcinki drewnianych ganków zachodnich murów obronnych Wzgórza Katedralnego. W miesiącach letnich dokonano naprawy elewacji kanonii wewnętrznych na Wzgórzu Katedralnym oraz krenelażu i tarasu oktogonalnej części dawnej dzwonnicy. W listopadzie br. rozpoczęto remont (malowanie, naprawa stolarki drzwiowej) klatek schodowych w Bramie Południowej i tzw. Nowym Wikariacie na Wzgórzu Katedralnym, które zakończono w połowie grudnia 2008 r.

Konserwacji poddano XVII wieczny konfesjonał, który następnie został umieszczony w kaplicy św. Anny zespołu poszpitalnego św. Ducha we Fromborku. Zabiegom konserwatorskim poddano także 9 grafik z działu grafiki dawnej, 6 kompozycji witrażowych, pochodzących ze starostwa braniewskiego, które pod koniec roku zaprezentowano na wystawie.

Do konserwacji oddano średniowieczną, XV-wieczną rzeźbę kamienną – madonnę z zespołu poszpitalnego św. Ducha. Termin zakończenia prac – koniec 2009 r.

W październiku rozpoczęto ostatni etap prac konserwatorsko-badawczych średniowiecznej dekoracji malarskiej w kaplicy św. Anny zespołu poszpitalnego św. Ducha, zakończony odbiorem w dniu 25 listopada 2008.

Inne prace

Przygotowano i złożono w terminie do 10 stycznia br. 3 wnioski o dofinansowanie zadania z Programów Operacyjnych Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Jeden wniosek z priorytetu *Znaki Czasu* został rozpatrzony pozytywnie i uzyskał dofinansowanie w kwocie 20.000 zł. Do końca listopada przygotowano dwa kolejne wnioski do MKiDN na 2009 r. – programy *Mecenat* – na zakup eksponatów i *Dziedzictwo kultury* – na modernizację stałej wystawy kopernikowskiej.

Przygotowywano ogólnopolską konferencję naukową na temat *Piece kaflowe w zbiorach muzealnych w Polsce*, nad którą patronat objął Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego. Konferencja odbyła się w dniach 5 – 7 września br., w ramach obchodów 60-lecia Muzeum. Udział w niej wzięło około 80 osób z całego kraju, głównie muzealnicy, którzy wysłuchali 33 referatów i komunikatów.

Do ważniejszych przedsięwzięć w omawianym okresie należało uaktualnianie stron internetowych Muzeum. Polskie strony powiększono m.in. o informacje o nowych wystawach czasowych i realizowanych projektach. Strony te są dostępne pod adresem **www.frombork.art.pl** w wersji polskiej, angielskiej, francuskiej, niemieckiej i rosyjskiej.

Podobnie jak w latach poprzednich Muzeum obsługiwało turystów zwiedzających katedrę fromborską. Ogółem odwiedziło ją do końca listopada 82.061 osób, tj. o 8% więcej niż w 2007 r. Zakres i charakter tej działalności regulowała umowa pomiędzy Muzeum i Parafią Rzymsko - Katolicką we Fromborku.

Pod koniec kwietnia br. przygotowano i udostępniono do zwiedzania ogród ziół przy zespole poszpitalnym św. Ducha we Fromborku.

Pracownicy Muzeum uczestniczyli w trzech konferencjach naukowych – w Warszawie, Wrocławiu i Nałęczowie. Pierwsza, tematyczna dotyczyła sztuki współczesnej, druga meteorytom a trzecia zabytkowym piecom i systemom grzewczym.

Muzeum uczestniczyło, jako współorganizator, w przygotowaniach 41 Międzynarodowego Festiwalu Muzyki Organowej we Fromborku. Koncert inauguracyjny odbył się 29 czerwca br. a ostatni 31 sierpnia. Ogółem odbyło się 10 koncertów, których wysłuchało około 3000 osób.

W sierpniu Muzeum uczestniczyło w przygotowaniach i obchodach *Dni Fromborka*, m.in. udostępniło swoje obiekty do zwiedzania nocą (dawna dzwonnica i planetarium) oraz umożliwiło realizację spektaklu teatralnego na dziedzińcu katedralnym.

W ramach działań promujących Muzeum i Wzgórza Katedralne – pomnik historii, zakupiono w grudniu i rozesłano, do osób odpowiedzialnych za los instytucji oraz współpracujących z Muzeum (47 osób), grafikę okolicznościową przedstawiającą widok fromborskiej warowni. Wizerunek pięknej grafiki wraz z życzeniami dla internautów umieszczono także na muzealnej stronie internetowej.

Kadra merytoryczna

Skład kadry w dniu 30.11.2008 r.: dyrektor - historyk ze specjalnością muzealną; dział dokumentacji – kustosz - zabytkoznawca i asystent muzealny po studiach podyplomowych; biblioteka – starszy kustosz-historyk ze specjalnością muzealną i studiami podyplomowymi, dokumentalista; dział sztuki – kustosz-historyk sztuki; dział rzemiosła artystycznego, archeologii i numizmatów – kustosz-archeolog/konserwator; planetarium i obserwatorium – starszy kustosz-astronom po studiach podyplomowych z dziedziny muzealnictwa, asystent muzealny po studiach podyplomowych; dział historii astronomii – kustosz - historyk ze studiami podyplomowymi, dział oświatowy – polonista ze studiami podyplomowymi z dziedziny muzealnictwa; pracownia plastyczna – kustosz-artysta plastyk po studiach podyplomowych z dziedziny muzealnictwa; dział historii medycyny - absolwentka ART w Olsztynie - na $\frac{3}{4}$ etatu (ogród botaniczny); kustosz-specjalista do spraw konserwatorskich - na $\frac{1}{2}$ etatu. Ogółem 14 osób.

Napotkane trudności i osiągnięcia

Poważnym utrudnieniem w pracy instytucji były liczne kontrole, w tym wielomiesięczna kontrola z NIK-u. Dały się też odczuć braki kadrowe w Muzeum, w związku z coraz bardziej skomplikowaną, a wymaganą procedurą dokumentowania każdej sfery działalności.

Niekorzystnie wpłynęły na działanie Muzeum anomalie pogodowe. Liczne wichury i burze spowodowały cały szereg awarii, m.in. sieci telefonicznej i komputerowej, drobnych uszkodzeń dachów na obiektów muzealnych, zniszczenia drzewostanu w Obserwatorium Astronomicznym.

Dużym osiągnięciem 2008 r. było zorganizowanie ogólnopolskiej konferencji naukowej pt. *Piece kaflowe w zbiorach muzealnych w Polsce*, mimo braku dofinansowania tego przedsięwzięcia, zaplanowanego w ramach obchodów 60-lecia Muzeum. We wrześniowej konferencji udział wzięło 80 osób, wygłoszono 33 referaty i komunikaty, które Muzeum zamierza opublikować.

Innym poważnym osiągnięciem było pozyskanie rzadkich i cennych eksponatów do wiodących działów Muzeum – historii astronomii i historii medycyny.

W 2008 r. udało się zakończyć wieloletnie prace badawczo-konserwatorskie średniowiecznych malowideł ściennych w kaplicy św. Anny zespołu poszpitalnego św. Ducha, gdzie mieści się muzealny dział historii medycyny.

Podsumowanie

W porównaniu do analogicznego okresu 2007 r. :

- przygotowano nową wystawę stałą poświęconą witrażom z Braniewa
- przygotowano podobną ilość wystaw czasowych
- frekwencja w obiektach muzealnych była wyższa o ok. 5 %, muzealne planetarium odwiedziła podobna ilość widzów jak w 2007 r., w katedrze fromborskiej było o 8% więcej zwiedzających
- podwoiła się w porównaniu z 2007 r. ilość pozyskanych muzealiów, więcej też przybyło druków bibliotecznych
- zwiększyła się działalność wydawnicza
- potroiła się ilość uczestników lekcji muzealnych – przygotowano nową ofertę edukacyjną
- kontynuowano trudny i skomplikowany proces unowocześniania muzealnego planetarium

- zakończono wieloletnie, ważne prace konserwatorskie (kaplica św. Anny w zespole poszpitalnym św. Ducha)
- nadal wysoki był udział przedstawicieli Muzeum w międzynarodowych konferencjach i spotkaniach dotyczących zabytków, sztuki, historii nauki i przygotowano ogólnopolską konferencję muzealną
- złożono więcej wniosków o dofinansowanie i pozyskano środki na zakup muzealiów z programów operacyjnych MKiDN
- skład kadry merytorycznej instytucji nie uległ zmianie.

Frombork, 04 luty 2009 r.